

SÖNDAGEN DEN 19 AUGUSTI 2018

LUDGO SPELVIK HEMBYGDSFÖRENING

Gustav Erik Walker, K G Andersson och Karl Gottfrid Naeslund

var några som fick besök på kyrkogården vid Ludgo kyrka söndagen den 19 augusti. 48 bybor ville lyssna till **Bosse Törnqvist, Leif Marmgård och Alexandra Trolle Löwen** som kunde berätta om de människor som levt och verkat i vår bygd.

Lars-Håkan Rydefalk visade oss sin morfars och mormors grav. Morfar Karl Gottfrid Naeslund började sin bana i Härnösand där han redan som

5-åring hjälpte far att stämpla plank. Hans vägar ledde så småningom till Löthens skola där han verkade som folkskollärare och hans hustru Jenny som småskollärare

Bild ur livet förr: Karl G Naeslund reste till Stockholm för att köpa en bil. Försäljaren lärde honom att köra på plats. Han tog sedan sin nyinköpta bil, körde hem till Ludgo, där han senare kunde skaffa ett körkort. Han var även fjärdingsman och hade många andra förtoendeuppdrag i socknen, bl a ordförande i kristidsnämnden .Där skötte han om utdelning av ransoneringskort. En av besökarna berättade att man kunde se hans blanka polis pistol ligga under pappershögen. Den behöll han till sin död 88 år gammal. Det dröjde inte många dagar innan det kom önskemål att den skulle återlämnas...

Legendarisk på bygden är läraren Gustav Erik Walker. Redan tidigt gjorde han klart att barnen i skolan skulle ha ljusa lokaler och frisk luft. Löthens nya skola byggdes också enligt dessa nya normer.. Stor skillnad på de gamla små rutorna mot de nya höga fönstren. För 4000 riksdaler banco byggdes det första skolhuset med skolsalen på nedre botten och bostaden på övre. I uthuset kunde läraren ha höns och gris och egen toalett. För barnen gjordes sju hål, som fortfarande finns kvar, samt vedbod och materialbod.

På <http://www.bygdeband.se/> kan man läsa mycket mera om honom.

I ett hörn av kyrkogården står ett hus som är något anonymt. Men **Alexandra Trolle Löwen** kunde berätta att där ligger hennes svärfars fars kusin August Trolle Löwen och hans hustru Mia. Han var enligt källorna en ganska barsk person till skillnad från sin hustru. Han var ingen vän av nymodigheter som elektricitet och motorfordon.

En av de sista statarna på Trollesund Rune Andersson berättade 1998: "Min morfar var kusk på Trollesund. När han dog på lasarettet i Nyköping, fick hans stoft absolut inte hämtas med bil för begravning på Ludgo kyrkogård. Baronen August Trolle Löwen var en riktig hästkarl och vägrade att åka bil. Så han skickade en kusk med häst och vagn för att hämta kistan."

August Trolle Löwen skänkte under 30-talet många gåvor till Sörmlands Museum som man också kan se på.

<https://sokisamlingar.sormlandsmuseum.se>

Alexandra skickade runt ett litet foto som visade de två samt familjens hund.

Inne i kyrkan berättade **Eva Marmgård** om de målningar av Johan Månsson Silfverstierna och hans hustru Catharina Elisabet Eriksdotter Stormhatt som hänger på väggen. Och om dessa kan man läsa mer om i en skrift som hon sammanställt. Den kommer att finnas i kyrkan . Kaffe med Ulla-Britt Kristofferssons palsternackskaka serverades i Klockargården.

Hembygdsföreningens hemsida för mer information är www.hembygd.se/ludgo-spelvik

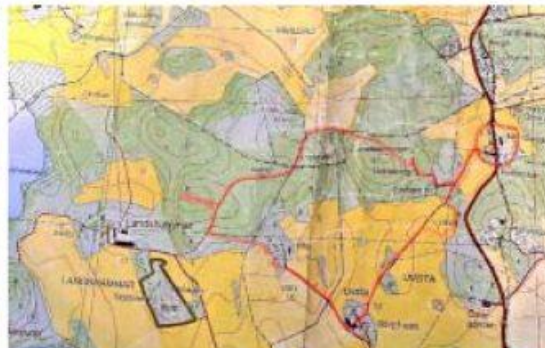
Margareta Hornberg

Lördagen den 21 juli 2018

LUDGO SPELVIK HEMBYGDSFÖRENING

Bygdevandring runt Stora Jagbacken 21 juli

11 personer mötte upp för att få nya eller uppfriskade kunskaper om hembygden.

Logvreten förr och nu

Under ledning av Bosse Törnqvist och Hasse Berglund gick vandringen, i området som kallades Stora Jagbacken, från Grindstugan mot Fridhem, Uvstaberg och Skräddarstugan, Logvreten, Nytorp för att sedan vända åter mot Grindstugan. Bosse beskrev intressant varje plats vi passerade. Tex Logvreten var ett gammalt soldattorp och i Nytorp hade Pastillan bott. Hembygdsföreningen har satt upp skyltar på några platser så att bygdens historia inte skall gå förlorad.

Nytorp idag. På platsen finns en skylt med legenden om Pastillan, Maria Lovisa Milde.

Vid de tidigare boställena kan man fortfarande se växter som funnits där de senaste hundra åren, minst.

Hasse berättade om de växter vi såg, bl.a. Knägräs.

Syrener, krusbär, plommonträd m.fl.

Tyvärr kunde vi också tydligt se hur torkan påverkar naturen. Många av de olika växter vi borde ha sett i området har torkat bort och på åkrarna fanns centimeterbredda torrsprickor i marken.

En behövlig vatten/kafferast fick vi uppe på ett berg med fin utsikt över sjön Eknaren och med bronsålderslämningar omkring oss.

Information om platserna finns i hembygdsföreningen arkiv.

//Hans Liljeroth

Lördagen den 7 juli 2018

För tionde året i rad var det visafton på Torpesta Kvarn med Robin Petterson och från Sättersta.

.....

Söndagen den 10 juni 2018

Trädgårdsdagen den 10 juni blev en rolig och trevlig dag. Med en värme som vi inte är vana vid så sökte sig de flesta till skuggan. Runtuna hade klokt nog med sig ett partytält som skyddade både människor och plantor. Inne i Bygdegården var svalare och där hade Ulla-Britt Kristoffersson, Alexandra Trolle-Löven och Gun-Britt Anglered dukat fram kaffe, smörgåsar och annat gott.

Laurie Chapman hade ett loppisbord med trädgårdsrelaterade fynd. Verktyg och redskap från Åke Erikssons verkstad bl a. De pengar som kom in här ska gå till Hemnbygdsföreningen. Här fanns också plantor, tidskrifter och trädgårdsböcker. De flesta plantorna gick åt med en hel del av trädgårdslitteraturen blev kvar. För varmt...

Gunilla Börjesson hade gjort en ny mugg till detta tillfälle och hade egentillverkade tvålar. Ulla Lundström och Nore hade passat på att göra fynd hos paret från Hagnesta.

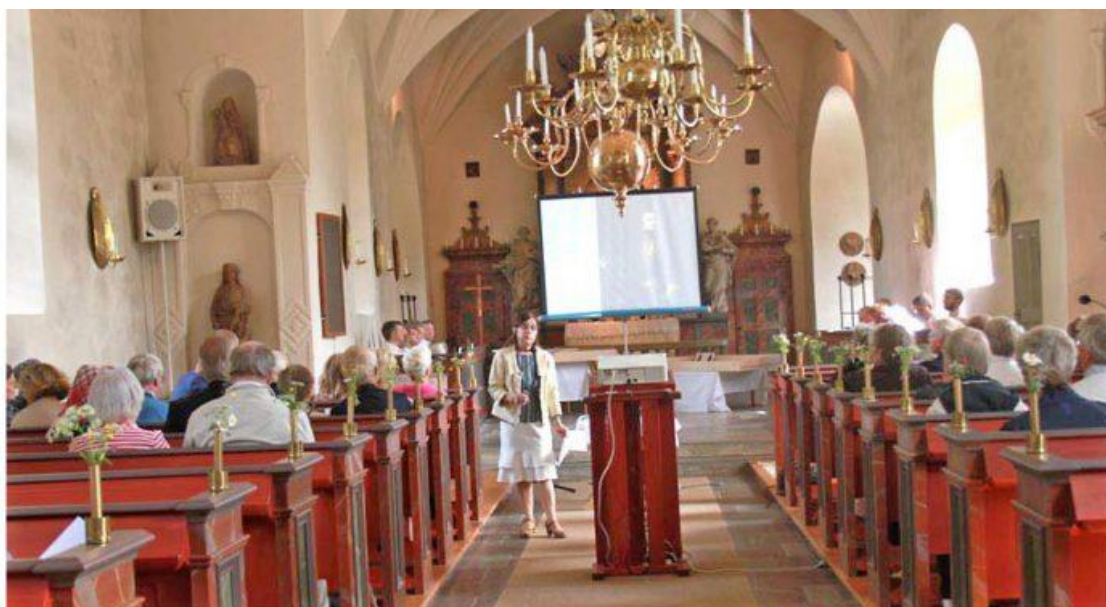

Trädgårdsmästaren på Lövsund hade tagit med sig fräscha sallader och rabarber. Man kunde också köpa ägg i hela flak.

Under Runtunas skuggande tak satt Lisbet Lundberg och h Liselott Johansson och hade ett plantlotteri. Där kunde man göra många fina fynd.

Onsdagen den 6 juni 2018

Nationaldagseftermiddag med konst, klang och stamp i Ludgo kyrka

Hembygdsföreningen har bidragit till en ny tradition med arrangemangen Nationaldagseftermiddagar med teman kring "Drakenhielms tid", i år genomfört för åttonde gången. Som vanligt välbesökt – ett 70-tal åskådare från Ludgo med omnejd. I centrum - som vanligt - vår Ludgokändis, förvarad i kyrkan - karolineruniformen buren av den unge löjtnanten Drakenhielm från Öster Malma. Konsthistorikern Inga Lena Ångström Grandien visade och berättade intressant om hur bilden av hans kung Karl (XII) förändrades under åren. Sofia Hultman, tidigare kyrkomusiker i Rönö samt Björnlunda Nya Manskör ledd av Magnus Lindström Kolterud sjöng färgstarkt verk från då- och nutid. Från traditionella "Länge leve livet" och Händels "Dagen är nära" till Kents "Sverige" och "Rövarsången" ur Ronja Rövardotter.

Söndagen den 13 maj 2018

Trivsamt och lärorikt om runor

Text och bild: Maggan Holmberg

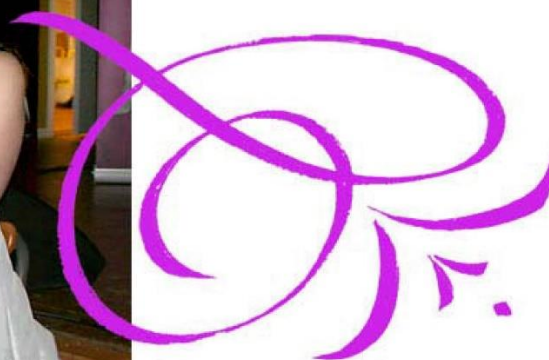
Under söndagens varma och vackra väder till trots hade ett femtiotal intresserade samlats i Ludgo bygdegård för att lyssna till Magnus Källström från Riksantikvarieämbetet. Han berättade om runor från Aspa löt till Korpa bro. Ett arrangemang i Ludgo Spelvik Hembygdsförenings regi. Det märktes att många av deltagarna visste en hel del för det var en aktiv skara människor som kommit. Efter avslutat föredrag traskade gruppen ner till Aspa bron där de flesta av "våra" stenar står. Detta är en av flera runstenar som står uppställda vid bron mitt i Aspa, och den betraktas av många som den märkligaste! Fyndet av denna sten gjordes året efter att Södermanlandsdelen i Runverket blivit klart, alltså 1937. Man hittade stenen i den vägbank som fanns invid den gamla bron över Storån när ett provisoriskt dike skulle grävas

Ʒ ņ þ ʀ < x ʀ h † i ʒ ʅ j ʏ ʒ † b m m † □ m x
f u þ a r k g w h n i j p i r s t b e m l n d o

Magnus hade mycket att berätta om runskriften som kallas futhark efter de sex första tecknen i runraden. Vi kunde lyssnat i många timmar till, så spännande är vår historia vid Aspa bro.

Lördagen den 24 mars 2018

Jubileumsfest i Ludgo bygdegård

Den 24 mars var det jubileumsfest i Ludgo bygdegård med cirka 60 personer. Löthens Goif firade 85 år, bygdegårdsföreningen firade 70 år och hembygdsföreningen 30 år. Efter mingel och presentation av föreningarnas historik som fanns utställda på bord väntade en 3-rättersmiddag som NK-villans personal lade upp och som serverades av Håkan Kristoffersson med sina söner.

2 njoy spelade och underhöll oss mellan rätterna. De hade även en musikfrågesport och spelade dansmusik. **Fantastisk god mat från NK-villan och mycket bra underhållning av 2 njoy.**

Lördagen den 11 november 2017 var det 15-årsjubileum för Ljusstöpning på Bygdegården i Aspa. 12 medlemmar samlades under Ulla-Britt Kristofferssons ledning.

Ljusstöpning på Bygdegården 2017

Lördagen den 21 oktober 2017 var det

”Hämvändardag” på Bygdegården i Aspa. Drygt 200 personer kom på besök, handlade från bygdens hantverkare, fikade, umgicks och tog del av bilder, dokument och filmer som samlats in från hembygdsföreningens medlemmar.

Förberedelse inför öppnandet
Utställare

Natur- kulturvandring 19 augusti 2017

Regnet upphörde strax före vandringen från Bygdegården kl. 10 och vi, några få, besökte utsiktsplatsen vid el-ljusspåret med blick över Ludgosjön innan vi fortsatte genom kohagen till en av de största boplatserna i Ludgo medeltid, Karkulla. På bilden står vi vid bautastenen som förmodligen restes på 1000-talet.

Naturvandring Torpesta kvarn juli 2017

Vi var ett femtontal som lördagen den 22 juli under ledning av Hans Rydberg och Bosse i Hult följde upp förra årets naturvårdsbränning vid Fräkenkärrets naturreservat. Under vandringen berättade Hans om bl a växter utmed vägen, såsom lungmossa och rotmurkla, vilka bara växer där det brunnit. Dock hittade vi inte som förra året någon svedjenäva, troligen på grund av torkan. Vi såg även strutbräken som gärna växer i skugga samt amerikansk dunört. Den medhavda matsäcken intogs vid fördämningen mellan Fräkenkärrets övre dammar. Vid fördämningarna kan man reglera dammarnas vattennivåer medelst s k munkar, byggda av trä eller plast, som på bilden till vänster.

Nationaldagsfirande i Ludgo kyrka 6 juni 2017

70 personer kom till Ludgo kyrka på nationaldagen den 6 juni 2017.

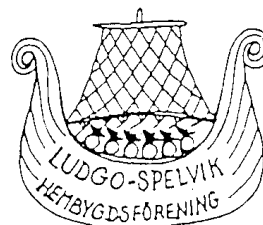
Konferencier och idékläckare var Kerstin Örnberg från Ludgo Spelvik Hembygdsföreningen. Ämnet var ”Uppsnappat – om vardag, oro, kärlek och längtan”

Historikern och författaren Peter Ullgren har läst brev från och till krigsmännen på Drakenhielms tid, 1700-talet, där många intressanta upplysningar fanns från både kriget och hemmet, där ofta en hustru väntade. Där fanns krigare som längtade hem och ansåg striderna som meningslösa men där fanns också dom som såg fram till nya segrar.

I sin nästa bok lovade Peter avslöja vem som sköt Karl XII.

Vår kyrkomusiker från Rönö församling Sofia Hultman framförde fler sånger från både dåtid och nutid.

Efter aktiviteten i kyrkan och på väg till kaffet i Sockenstugan, som hembygdsföreningen bjöd på, stannade vi vid flaggstängen och sjöng nationalsången,

Text och foto Bo Törnqvist

Fotograf: Bo Törnqvist

Lördagen den 8 april 2017

Överlämnades Anna-Lisa Säfströms verk till Nyköpings Hembygdsförening.

Vår tidigare ordförande Ulla-Britt Kristoffersson Överlämnade hela samlingen med dokumentation till ordföranden Ewa Andersson i Nyköpings Hembygdsförening.

Ca 40 personer var närvarande i Kulturarvmuseet Slottsvakten där Kerstin Örnberg höll föredrag om Anna-Lisas verk och om hennes levnad i Ludgo.

Gunnel von Döbeln klippte sedan bandet för att öppna utställningen.

Lördagen den 20 augusti 2016

Vid platsen för Edeby såg

Vi var ca 20 personer som i vackert sommarväder hörde Bosse i Hult berätta om runstenarna vid Korpa bro. Den ena stenen var ovanlig på så sätt att den inte hade ett kors. Istället kunde man läsa typ: Tor beskydde vården. På väg till Edeby nedlagda såg kunde vi vandra på en sk halvväg. Av sågen som troligen övergavs på 1830-talet kunde man se några stenformationer. Vi rastade vid Sågarstugans övergivna boplatz vackert belägen med fin utsikt mot sjön Eknaren. I närheten fanns ett flertal skyddsvärn med anknytning till det f d militie-bostället Landshammar. Turen avslutades vid f d ryttmästarbostället (från 1865 kaptensbostället) Edeby där del av en runsten hittats i södra långväggen i samband med renovering av huset på 1950-talet. Vi fick även se en karta över Edeby från 1680-talet, som hittats i murstocken och är ritad av den namnkunniga lantmätaren Eric Agner..

Lördagen den 23 juli 2016

Ca 30 personer kom till vandringen på en av årets varmaste dagar. Vi fick bl.a se den naturvårdsbränning som länsstyrelsen nyligen gjort. Vandringen leddes av Bosse i Hult, som berättade om områdets historia m.m. Hasse i Brostugan förklarade vad vi kunde se och höra i naturen – bl.a spanade vi efter tretåig hackspett. Vi tog en fikarast vid det 1946 rivna torpet Tittut. Sedan kunde vi ta en närmare titt på Torpesta kvarn.

Första anhalten vid den restaurerade fördämningen vid Fräkenkärret

I närheten av det försvunna torpet Tittut

Vid, fördämningen vid Torpesta kvarn slutmålet

Hemvårdardag 24 oktober 2015

Bygdegården i Aspa

Sven-Erik Jansson med dotter

Ca 300 personer kom till Bygdegården i Aspa. Marknad bildvisning och öppet arkiv.
Sven Erik Jansson med dotter spelade och sjöng för oss.

Riksspelman Pär Furå och Christina Frohm

Tidsenligt klädda

Fotograf: Björn Örnberg

Oskar Sjöström

Ca 70 personer trotsade vädret och kom till Torpesta kvarn och lyssnade på musik och sjöng allsång. Det blev trots allt en trevlig kväll.

Ludgo kyrka den 6 juni 2015

Ca 80 personer kom till Ludgo kyrka den 6 juni.

Oskar Sjöström berättade om livet och döden för en ung man på Karl XII:s tid, tidigt 1700-tal. Hur levde och tänkte en ung officer. Hur uppfostrades och skolades han som adelsman och vilka yrken fanns att tillgå.

Riksspelmannen Pär Furå med Christina Frohm spelade musik från tiden på nyckelharpa, lira och fiol. Christina med tidstypisk klädsel och Pär med egenhändigt sydd karolineruniform.

Årets tema var "Fäkta, ränna, dansa" – om musik, dans och sociala manör på Drakenhielms tid. Här nedan följer några bilder, fotograf Björn Örnberg.

Tidsenliga danser utfördes skickligt av Bert Persson och Anna Karin Karlsson

Riksspelmännen Pär Furö, Marianne Furö, Robert Persson och Christina Frohm spelade mästertligt dåtidens musik.

Efter arrangemanget i Ludgo kyrka, som lockade Över 100 besökare, samlades man vid flaggstången och sjöng under kantor Sofia Hultmans ledning nationalsången

Presentatör Kerstin Örnberg

Kerstin Örnberg och Bert Persson, f.d. lektor i dans, hade dialoger om de sociala manären.

Lördagen den 25 juli 2015 var det kulturvandring från Torpesta kvarn.

Vi besökte torpgrunderna efter torpen Tittut och Ösätter där bosättningar fanns redan på stenåldern d.v.s. för 5000 år sedan. Vi fortsatte till naturreservatet Fräkenkärret som också är vattenmagasin till kvarnen. Vandringen som delvis gick i obanad terräng tog nästan 3 timmar. Vi hade tur med vädret. Regnet kom strax efter att vi var åter vid kvarnen.

Samling inför starten vid Torpesta kvarn

Hasse i Brostugan visar och berättar om växter vid kvarnen

Kaffepaus vid Ösätter

Visafton 2015

Ca 100 personer kom till Torpesta kvarn den 27 juni 2015 för att lyssna på sång. Det bjöds också på allsång.

Fotograf: Bo Törnqvist

Bygdevandring Kallmyra lördagen den 30 maj 2015

Det började med lite regn och slutade med ännu mer regn men ca 20 personer var med och satte upp torpskyltarna vid soldattorpen Hopstugan och Hagstugan, se bild. Bosse på Hult hade forskat och Hasse i Brostugan bistod med sina kunskaper om växter och djur. Dom återkommer den 25 juli vid vandring från Torpesta kvarn.

Torpskylt Hopstugan

Fotograf: Bo Törnqvist

Arkivens dag 8 november 2014

Vi öppnade vårt arkiv på bygdegården i Aspa för besökande forskare och intresserade. Vi visade bildspel och berättade om vår hembygd. Vi visade delar av de handarbeten som gjorts och skänkts till hembygdsföreningen av Anna Lisa Säfström. På bilden nedan står Kerstin Örnberg, Ulla-Britt Kristoffersson och Gunnel von Döbeln framför delar av samlingen.

Ludgo kyrka 6 juni 2014

Fotograf alla bilder: Björn Örnberg

Karolineruniformen i förgrunden

Annika Sandén och Sofia Mattson

Filmvisning från "Kyrkornas hemligheter"

Torpesta Kvarn 28 juni 2014

130 personer trotsade regnet och kom på visaftonen den 28 juni 2014. Musikaliska förmågor från närområdet värmdde upp kvällen och vi fick äntligen se vattenhjulet snurra på kvarnen.

Fotograf: Bo Törnqvist

Paraply behövdes

Fotograf: Bo Törnqvist

Musikanterna fick hålla sig inne och sångaren står i dörren, högtalarna i fönstret ovan.

Fotograf: Bo Törnqvist

Troga lyssnare

Nedan några bilder från 25-årsjubileum på Bygdegården den 8 mars 2014

Fotograf: UllaBritt Jeffring

Fotograf: UllaBritt Jeffring

Fotograf: UllaBritt Jeffring

Fotograf: UllaBritt Jeffring

Torpesta kvarn

Röjning pågår i november 2013

Kultur- och hemvändardag

Söndagen den 27 oktober var det kultur- och hemvändardag vid bygdegården i Aspa. Ca 150 personer besökte oss. Marknad med närproducerat, lottförsäljning och kaffeservering med hembakat. Arkivet var öppet för intresserade och nyfikna. Bosse Törnqvist berättade och visade ett bildspel om Ludgos tillkomst under temat Lär känna din bygd. Det rörde sig från istid till nutid. Bosse lovade fortsättning på temat vid kommande tillfällen.

Trollesunds dag

Söndagen den 22 september besökte ca 45 personer Trollesund. Johan och Alexandra Löwen tog emot, visade och berättade om en egendom som varit betydelsefull i bygdens historia. De bjöd på kaffe i vänstra flygeln där också bilder visades.

Ca 255 personer kom till Torpesta kvarn lördagen den 29 juni 2013 och fick höra lite historik om kvarnen, området och mjölnarens liv innan den efterlängttade visaftonen genomfördes. Det var femte året i följd och återigen nytt publikrekord.

Fotograf: Bo Törnqvist

Fotograf: Bo Törnqvist

På Sveriges Nationaldag den 6 juni 2013 i Spelviks kyrka fick vi se och höra om den unika Spelviksskatten som gömdes för ca 3000 år sedan och hittades först år 1838 efter att en större sten sprängts bort i kyrkvallen.

Inga Ullén från Historiska Museet visade oss och berättade.

Gert-Owe Eriksson gav oss en detaljerad historik om det Kuhlhiemska vapnet som finns i kyrkan och om släkten Kuhlhielm.

Anders Borg berättade detaljerat om vår senmedeltida Spelviks kyrka.

Sommarsånger sjöngs av vår kantor Sofia Mattsson bl a psalmer skrivna av Benny Andersson.

Hembygdsföreningen bjöd på kaffe i det vackra vårvädret och fotograferade gjorde Björn Örnberg. ———

Vi hade årsmöte på Bygdegården söndagen den 10 mars 2013. Ca 30 personer var närvarande och det blev omval på alla poster i styrelsen. Efter sedvanliga årsmötesförhandlingar fick vi höra och se bilder från Hasse Berglunds resor på "Galapagosöarna - i Darwins kölvatten".

Lördagen den 10 november 2012 på "Arkivens dag" hade även vi öppet då bilder och filmer visades, vilket tydligen var väldigt uppskattat. Det kom så mycket folk att vi inte hann med att fotografera men denna bild från gästgivaregården i Aspa var med i bildspelet.

Söndagen den 3 juni 2012 var vi ca 25 personer som kom till Öster-Malma och fick höra Hans von Essen berätta om sin far Lambert von Essen, eldsjäl, pionjär och skolchef i 35 år på Öster-Malma Jaktvårdsskola med brinnande intresse för djur och natur. Vi började inne på det nyöppnade jägarcaféet och avslutade sedan ute i viltgården där vi fick se bl a fjällgäsen.

Inne på viltgården

Foto Bo Törnqvist